

Beslutsunderlag
Datum: 2025-02-06

Diarienummer: 10-2023-1858

Handläggare: Paul Leinberg

Telefon: 031-628156

E-post: paul.leinberg@goteborgenergi.se

Statusrapport gällande plan för avveckling av Rosenlundsverket – komplettering avseende säkerhet och motståndskraft

Förslag till beslut

I styrelsen för Göteborg Energi AB:

Jag föreslår att styrelsen beslutar att

1. Godkänna föreliggande beskrivning om Rosenlundsverkets betydelse för fjärrvärmesystemet.
2. Översända ärendet till Göteborgs Stadshus AB för vidare beredning till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Det försämrade säkerhetsläget har lett till att styrelsen på Göteborg Energi beslutat om föreliggande kompletterande scenarioanalys avseende Rosenlundsverket med fokus på säkerhet, motståndskraft och beredskapsplanering för fjärrvärmesystemet.

Olika riskscenarion har analyserats såsom avbrott i logistikkedjor, avbrott i energiförsörjning och utslagna produktionsanläggningar. Analysen av scenarierna visar att Rosenlundsverket väsentligt bidrar till att mildra eller undvika kundpåverkan vid allvarliga störningar.

Rosenlundsverket spelar därför en viktig roll i Göteborg Energis beredskapsplanering. Anläggningen bidrar till att stärka fjärrvärmesystemets robusthet och motståndskraft genom att:

- öka distributionsförmågan i fjärrvärmesystemet
- öka antalet produktionsområden i fjärrvärmesystemet
- öka antalet bränslen och andelen lagringsbara bränslen i fjärrvärmesystemet
- Minska sårbarheten vid störningar eller avbrott i leveranser av fasta biobränslen samt ledningsbundna bränslen.

Baserat på slutsatser från analysen och rådande säkerhetsläge bedöms det lämpligt att upprätthålla fjärrvärmeproduktionen i Rosenlundsverket enligt tidplanen till senast 2040–45 enligt gällande kommunfullmäktigebeslut.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Göteborg Energis aktuella investeringsplan för fjärrvärmesystemet påverkas inte av slutsatserna i detta ärende. I planen ingår kapacitetsbevarande reinvesteringar i två av fyra fjärrvärmepannor i Rosenlundsverket. Att behålla Rosenlundsverket hela den utsatta tiden till

2040–2045 gör det möjligt att skjuta större ersättningsinvesteringar i ny produktion och stärkt nätkapacitet på framtiden i linje med kommunfullmäktiges beslut om att fokusera på en process utan kapitalförstöring.

Bedömning ur ekologisk dimension

Rosenlundsverket är i första hand nödvändigt för leveranssäkerhet och robusthet i dagens fjärrvärmesystem. Historiskt har anläggningen eldats med fossila bränslen. Drifttiden är dock begränsad då anläggningen är avsedd för spets- och reservproduktion. I medeltal har fjärrvärmeproduktion skett cirka 40–200 timmar per år med oljedrift och 200–600 timmar per år med gasdrift. Drifttiden kommer att minska när ny kapacitet i biokraftvärme i Rya och Riskulla pelletspanna tagits i drift. Från år 2025 är inriktningen att använda biogas som bränsle för gaspannan (en av fyra pannor).

Bedömning ur social dimension

Bolaget har inte funnit några särskilda aspekter utifrån denna dimension.

Samverkan

Ärendet samverkas enligt gängse rutiner

Bilagor

1. Statusrapport gällande plan för avveckling av Rosenlundsverket – komplettering avseende säkerhet och motståndskraft
(Skickas ej till Stadshus pga sekretess enligt Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) 38 kapitlet 6-7§.)

Ärendet

Kommunfullmäktige beslutade den 17 oktober 2019 att ge Göteborg Stadshus AB och Göteborg Energi AB i uppdrag att ta fram en färdplan för verksamheten så att en avveckling av Rosenlundsverket blir möjlig till år 2040–2045. Bolagen ska fokusera på en process utan kapitalförstöring och återkomma till kommunstyrelsen med en kontinuerlig uppdatering gällande planen.

Ärendet är en komplettering av rapporten "Scenarioanalys för fjärrvärmens omställning och utveckling" med fokus på säkerhet, motståndskraft och beredskapsplanering.

Beskrivning av ärendet

Göteborg Stadshus AB och Göteborg Energi AB lämnar löpande åiterrapportering till kommunstyrelsen om färdplanen för beslutad avveckling av Rosenlundsverket till år 2040–2045. Efter hemställan om investering i biokraftvärme i Rya har Göteborg Energi AB under det gångna året redovisat följduppdraget "Scenarioanalys för fjärrvärmens omställning och utveckling", vilken också har betydelse för Rosenlundsverkets avveckling. Uppdraget förklarades fullgjort av kommunfullmäktige i november 2024.

Den 19 december 2023 publicerades Försvarsberedningens rapport Kraftsamling - inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret (Ds 2023:34). Eftersom scenarioanalysen för fjärrvärme inte omfattade beredskapsperspektivet vid uppdragstillfället har Göteborg Energi AB beslutat att ta fram en kompletterande analys av behovet av motståndskraft i energisystemet och vad detta har för inverkan på färdplanen för Rosenlundsverkets avveckling.

Bakgrund

Tidigare relaterade rapporteringar till kommunfullmäktige

Den 9 februari 2022 lämnades den första åiterrapporteringen kring färdplanen för att avveckla Rosenlundsverket. I rapporten gjordes bedömningen att avveckling av Rosenlundsverket kunde ske tidigare än 2040–2045, med fördel under första halvan av 2030-talet.

I den andra återkommande åiterrapporteringen den 8 februari 2024 konstaterades att en förtida avveckling av värmeverksamheten fortfarande var möjlig, men att flera stora händelser i omvärlden satt energifrågorna i fokus. Rysslands anfallskrig mot Ukraina, den därpå följande energikrisen med skenande priser och det förändrade säkerhetsläget utgjorde nya osäkerheter för bolaget att hantera. Göteborg Energis bedömning var att det vore olämpligt att avveckla Rosenlundsverket i förtid på grund av försörjningstryggheten. Under rådande förutsättningar rekommenderades att avvakta utvecklingen i omvärlden.

I samma åiterrapportering presenterades även resultatet från en lokaliseringsstudie avseende fjärrkylaverksamheten på Rosenlundsverket. Alternativa lokaliseringar i Skeppsbroområdet har utretts tillsammans med staden. Källarlokaler och garage i befintlig och planerad bebyggelse är exempel på placeringar som undersökts men slutligen förkastats till följd av alltför stora ytanspråk och påverkan på byggnadernas konstruktioner. Då en flytt av verksamheten visat sig såväl praktiskt som ekonomiskt svår att genomföra utgår fjärrkylans fortsatta planering från att bibehålla verksamheten och bevara nödvändiga delar av Rosenlundsverket. Samma slutsats presenterades återigen i "Slutrapport utbyggnad fjärrkyla Älvstaden", vilken beslutades i Göteborg Energis styrelse den 5 december 2024 för vidare redovisning till kommunfullmäktige. Den rapporten utgör en slutredovisning inom hemställan om att investera 450 miljoner kronor i "Fjärrkyla Älvstaden" under perioden år 2017–2035, vilken tillstyrktes av kommunfullmäktige den 7 december 2017.

I samband med att kommunfullmäktige tillstyrkte Göteborg Energis hemställan om investering i biokraftvärme i Rya, den 25 maj 2023, fick företaget i uppdrag att återkomma med scenarioanalyser för fjärrvärmeproduktens omställning och framtida utveckling. Uppdraget förklarades fullgjort av kommunfullmäktige den 21 november 2024. Analysen konstaterade att det föreligger en målkonflikt mellan investeringar och risknivå i fjärrvärmesystemet, konkurrenskraftigt pris och affärens förmåga att generera tillräcklig avkastning. Denna målkonflikt förstärks genom krav på avveckling av Rosenlundsverket.

Säkerhet och motståndskraft för fjärrvärme i statliga utredningar och regelverk

Försvarsberedningens rapport *Kraftsamling* betonar det allvarliga säkerhetspolitiska läget och vikten av en robust energiförsörjning för totalförsvaret. Erfarenheter från Rysslands krig i Ukraina visar hur avgörande energiinfrastruktur är, både i krig och fredstid.

Fjärrvärmesystemen pekas ut som sårbara för cyberangrepp och fysiska attacker, vilket kan få stora konsekvenser på befolkningen, särskilt under vintern. Av den anledningen anser beredningen att robusthet och uthållighet i fjärrvärmeförsörjningen behöver stärkas och olika förebyggande åtgärder vidtas för att omhänderta sårbarheter i leveranser av fjärrvärme.

Energimyndigheten skriver vidare i sin rapport "Förslag till en fjärrvärme och kraftvärmestrategi - Slutleverans" att givet fjärrvärmens dominerande roll som uppvärmningsform i Sverige är det viktigt, för den samlade motståndskraften, att robustheten i fjärrvärmesystemen är anpassad utifrån de hot som kan uppstå i krigssituationer. Detta inkluderar aspekter som bränsleberedskap, lagerhållning och reservkraft för att säkerställa en trygg energiförsörjning även under krisförhållanden.

Direktivet om motståndskraft mot kritiska enheter (CER) inom EU syftar till att minska samhällets sårbarheter och stärka den fysiska motståndskraften hos kritiska verksamheter, däribland energisektorn och fjärrvärmeverksamheten. Medlemskap i försvarsalliansen NATO medför också krav på robusthet och beredskap inom samhällsviktiga infrastrukturer.

Utredning och slutsatser

Myndigheternas riktlinjer och samhällskrav på energiförsörjning samt den rådande omvärldssituationen har legat till grund för den genomförda analysen av Rosenlundsverkets betydelse för fjärrvärmesystemet. Olika riskscenarion har studerats såsom avbrott i logistikkedjor, avbrott i energiförsörjning och utslagna produktionsanläggningar.

Riskscenarierna grundar sig på en bedömning av potentiella situationer som fjärrvärmesystemet skulle kunna utsättas för. I analysen har konsekvensen för fjärrvärmekunderna beräknats. Arbetet har genomförts i samarbete mellan planerings-, bränsleanskaffnings- och säkerhetsfunktioner på Göteborg Energi tillsammans med styrelsen i Göteborg Energi.

Resultatet av analysen visar att Rosenlundsverket väsentligt bidrar till att mildra eller undvika kundpåverkan vid allvarliga störningar i fjärrvärmeförsörjningen. Rosenlundsverket spelar därför en viktig roll i Göteborg Energis beredskapsplanering. Anläggningen bidrar till att stärka fjärrvärmesystemets robusthet och motståndskraft genom att:

- öka distributionsförmågan i fjärrvärmesystemet genom att dess centrala geografiska placering gör att värmeproduktion kan distribueras via ledningsnätet till stora delar av Göteborg
- öka antalet produktionsområden i fjärrvärmesystemet
- öka antalet bränslen och andelen lagringsbara bränslen i fjärrvärmesystemet
- Minska sårbarheten vid störningar eller avbrott i leveranser av fasta biobränslen samt ledningsbundna bränslen.

Kundperspektiv

Säkerhet, Försörjningstrygghet och Motståndskraft är identifierade som tre avgörande förutsättningar för Göteborg Energis samhällsviktiga verksamhet och kundernas omställning i bolagets strategiska inriktning. Det innebär att tryggad tillgång till robust energi även i kris är en viktig uppgift för bolaget. Rosenlundsverket bidrar till att mildra eller avvärja kundstörningar i de undersökta riskscenarierna.

Konsekvens vid beslut

Vid beslut godkänns ärendet och översänds till Göteborg Stadshus AB för vidare beredning till kommunstyrelsen. Göteborg Energi fortsätter med planeringen för den beskrivna inriktningen.

Konsekvens om ej beslut

Utan beslut försenas återrapporteringen till kommunstyrelsen.

Kommunikationsplan

Ingen.

Göteborg Energis bedömning

Baserat på riskanalysen och rådande säkerhetsläge bedöms det lämpligt att bevara Rosenlundsverket enligt nuvarande kommunfullmäktigebeslut till 2040-45. Anläggningen bidrar till att öka fjärrvärmesystemets motståndskraft vid säkerhetsstörningar. Spridning av genomförd riskanalys begränsas genom sekretessbeläggning av Bilaga 1 enligt Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) 38 kapitlet 6-7§.

Göteborg som ovan

Per-Anders Gustafsson